

दिना । येन भूषितवद्भान्ति तद्रूपमिति कथ्यते ।

रूपक न० रूपयत्नत्वं रूपं ण्वुल् । १ अभिनयप्रदर्शके दृश्यकाव्यप्रभेदे, “रूपारोपात्तु रूपकम्” तदुद्देश्यं काव्यं नटैरामादिखरूपारोपात्तु रूपकमित्युच्यते” सा०द० । तच्च दशविधम् “नाटकमथप्रकरणं भाषाव्यायोगसमव-
कारादिभिः । दैहान्तराङ्गवीर्यः प्रसङ्गनमिति रूपकाणि दश” सा०द० । दशरूपकग्रन्थेऽस्य विवृतिः । रूपमस्यस्य कन् । २ भूते लि० भेदि० रूप+कार्थं क । ३ शुक्लादि वर्णे, ४ आकारे च ५ अर्थाङ्कारभेदे, सा०द० अलङ्कार-
शब्दे ४०२ पृ० दृश्यम् । ६ शुक्लावयपरिभाषा “सञ्ज्ञाची प्रोच्यते शुक्ला तास्तिस्त्री रूपकं भवेत्” युक्तिकम् ।

रूपतन्मात्र न० सांख्यमतोदिप्रसङ्गे तेजःपदार्थोत्पत्तेरु-
च्छाभूतभेदे तन्मात्रशब्दे १२२६ पृ० दृश्यः ।

रूपधारिन् लि० रूपं धारयति धारि-णिनि । १ रूपवति,
२ सौन्दर्यान्विते, ३ शेषान्तरधाहिणि नटे च ।

रूपवत् लि० रूप+मतप् मस्य वः । १ शुभादिरूपविशिष्टे,
२ सौन्दर्ययुक्ते ३ आकारविशिष्टे च ।

रूपाजीवा स्त्री रूपं सौन्दर्यमाजीवो जीविका यस्याः ।
वैश्यायाम् अमरः ।

रूपिका स्त्री रूपमस्यस्य ठन् । श्वेताकंठे रत्नमा० ।

रूप्य न० रूपाय आह्वयते स्वर्णादि यत् । अलङ्कारादिनि-
र्भाषाय आह्वयमाने १ स्वर्णे २ रजते च अमरः । स्वार्थं
यत् । ३ रजतमात्रे रजतशब्दे ४७८६ पृ० दृश्यम् ।
४ सुन्दरे लि० भेदि० ।

रूप्याध्यक्ष पु० रूप्येषु अध्यक्षः । कोषाध्यक्षे अमरः ।

रूप धूल्यादिना मिश्रिकरणे कद० चु० उभ० अक० सेट् । रूप-
यति ते अरु रूपवत् त । [कारके लि० ।

रूपक पु० रूप-ण्वुल् । १ वासके दृष्टे जटा० । २ मिश्री-
रूपित लि० रूप-क्त । १ धूल्यादिमिश्रिते, २ अचिकृषो-
क्तते च अमरः ।

रे अय्य० रा० के । नीचारेः सन्तोषने हेमच० ।

रेक्त शङ्कायां भ्वा० आ० स० सेट् । रेकते अरेकिट् । क-
दित् चङि न ह्रस्वः ।

रेक्त पु० रिच-वञ् । १ विरेचने । रेक-अच् । २ शङ्कायां,
३ नीचे भेदि० ४ भेके पुंस्त्री० जटा० । स्त्रियां ङीष् ।

रेक-भावे अ । ५ सन्देहे स्त्री हेमच० टाप् ।

रेकणस् न० रिच-असृन् चिञ् तेन कृतं सट् । स्वर्णे वि० को०
रेखा स्त्री लिख-अच् लख रः । १ अक्षे, २ कवे, ३ आभोगे,

विन्दुपुञ्जकते दण्डाकारे ४ चिह्नभेदे (दाङ्गि) (कसा)
विश्वः । ५ सुमेरुचङ्कयोर्मध्यस्थसूत्रगस्यलभेदे च ।

रेखागणित न० रेखायाः गणितं प्रमाणस्वरूपादि यत् ।
जगन्नाथपण्डितकृते गणितग्रन्थभेदे स्तवशब्दे तत्परि-
भाषादिकं २२८६ पृ० उक्तम् ।

रेखापुर न० भुवो मध्यस्थस्यः पुरम् । “राजसालवदेवौकः
शैलयोर्मध्यस्थतगाः । रोहितकमवली च तथा सन्निहितं
सरः” सु० वि० उक्ते पुरे । “राजसालयं लङ्का देवानां
वटहिरूपः पर्वतो मेरुनयोर्मध्ये कञ्जसूत्रं तत्र स्थिता
देशा रेखाख्याः लङ्कादक्षिणसूत्रस्यास्त्वपयुक्तास्तत्र
मठव्यागोचरत्वादिति नोक्ताः । ज्ञानार्थसदाहरति ।
रोहीतकमिति । यथा रोहीतकं नगरमवन्त्युज्जयिनी-
सन्निहितं सरः कुञ्जसूत्रम् । चकारस्तथैत्यवयपरः ।
तथान्यानि परस्परं सन्निहिततया ज्ञेयानि” रङ्ग० ।

रेखक न० रेखयति रिच-णिच्-ण्वुल् । १ कङ्कुठे राजनि०
२ यवक्षारे, पु० लिङ्गा० । ३ जवपात्रे, ४ तिलकदृष्टे पु०
राजनि० । ५ पुरीषनिःसारके लि० । क्रीडाार्थजलनिः-
सारयन्त्रे न० (पिचकिरी) राजनि० । ५ कोष्ठस्य वायो-
निःसारके व्यापारभेदे कुम्भकशब्दे २११४ पृ० दृश्यम् ।

रेचन न० रिच्-ल्युट् । १ मलभेदेनेन तन्निःसारणे । २ को-
ष्ठत्वाद्योर्नासिकया निःसारणे च ।

रेचनक पु० रिच्यतेऽनेन ल्युट् संज्ञायां कन् । १ काम्पिल्ल-
दृष्टे । कनभावे वा ङीष् । रेचनी तत्तार्थं शब्दर० ।
२ दन्तीदृष्टे ३ कालाञ्जन्यां राजनि० । ४ श्वेतलिङ्गतायाञ्च
स्त्री भेदि० टाप् । ५ काम्पिल्लदृष्टे स्त्री शब्दर० ।

रेची स्त्री रेचयति अच् गौ० ङीष् । १ काम्पिल्लदृष्टे २ अङ्गोष्ठे
च राजनि० । [दित् चङि न ह्रस्वः ।

रेज दोम्रो भ्वा० आत्म० अक० सेट् । रेजते अरेजिट् । अ-
रेजते स्त्री रज+अते । उत्तरस्यां दिशि निघण्टुः ।

रेट वाचने वाचि च द्वि० भ्वा० उभ० सेट् । रेटति ते अ-
रेटीत् अरेटिट् । कदित् चङि न ह्रस्वः ।

रेणु पुंस्त्री० री-ह । १ परागे २ धूलौ च अमरः । ३ रेणुकायां
स्त्री ४ पर्यटे पु० । ५ पांशौ च राजनि० ।

रेणुका स्त्री रेणुना कायति कै-क । सरिचाकृतौ १ सुगन्धि-
द्रव्ये अमरः “रेणुका कटुका पाके तिक्तातृष्णा लघुः
कटुः । पित्तला दीपनी मेष्ठा पाचनी मर्मपातिनी ।
बलासवातवैल्व्य लट्कण्डू विषदाहहृत्” भावप्र० ।
२ जलदग्निपत्रां ३ परशुरामसातारि च ।